

ถึงตัวเล็ก... ก็ใจใหญ่

กลุ่มพลังปลิง

“กลุ่มพลังปลิงเข้าใจดีว่า แค่การเดินรณรงค์คงไม่สามารถหวังผลให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดในระยะยาวได้ แต่คิดว่านี่คืออีกหนึ่งช่องทางที่จะช่วยให้คนในชุมชนหันมาสนใจโครงการนี้ขึ้นมาบ้างเท่านั้น”

ใครอยากทำโครงการบ้าง?

ครูมงคล ทองเป็นไทย ครูประจำวิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนเทพา ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ถามขึ้นหลังจากแนะนำให้นักเรียนรู้จักโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา ที่เป็นความร่วมมือระหว่างสงขลาฟอรั่ม กับมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

กล่าวได้ว่า โรงเรียนเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนหนึ่งที่สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมาโดยตลอด เห็นได้จากนโยบายของโรงเรียนที่สนับสนุนให้นักเรียนทุกระดับชั้นทำโครงการจิตอาสาภายใต้โครงการ “ต้นกล้าความดี” ซึ่งเป็นนโยบายที่โรงเรียนริเริ่มขึ้น

อยาก “กำจัด” สิ่งไม่ออกจากชุมชน

ด้วยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลูกฝังความมีจิตอาสาให้แก่นักเรียน ประกอบกับมีตัวอย่างที่ดีจากรุ่นพี่ซึ่งเคยทำโครงการกับสงขลาฟอรั่มมาก่อน ปัจจุบันเหล่านี้ “หนุนเสริม” ให้กลุ่มพลังปลิงเข้ามา “สานต่อ” โครงการเด็กดีเพื่อชุมชน จากรุ่นพี่ภายใต้ความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มใหม่ที่เพิ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น

สุนันทา สังข์แก้ว - แพรว เล่าถึงความรู้สึกครั้งแรกของเธอ หลังฟังक्रमงคลพูดแนะนำโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลาจนจบว่า รู้สึกอยากทำโครงการขึ้นมาทันที เลย “อาสา” เข้ามา เพราะปกติก็อยู่ว่างๆ อยู่แล้ว จึงอยากทำอะไรเพื่อชุมชนบ้าง

สมาชิกกลุ่มอีกคน นวรัตน์ นวลมณี - แพง เล่าถึงเหตุผลที่ทำให้เธออาสาเข้ามาทำโครงการว่า เริ่มแรกเธอเห็นรุ่นพี่กลุ่ม “พลังปลวก” ทำโครงการพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับเรื่องขยะ จึงเกิด “แรงบันดาลใจ” อยากเข้ามาสานต่อโครงการด้วยเห็นว่ารุ่นพี่กำลังจะจบการศึกษาออกไปจากโรงเรียน

“เห็นพี่ๆ พลังปลวกเป็นตัวอย่าง รู้สึกว่ากิจกรรมที่เขาทำมีประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน แต่เขาทำมาจนจบโครงการแล้วก็ยังมีคนทิ้งขยะอยู่ เลยอยากเข้ามาทำโครงการเพื่อชุมชนแบบนั้นบ้าง จะได้ช่วยทำให้ทั้งโรงเรียนและชุมชนดีขึ้น”

แพงอธิบายถึงที่มาที่ไปของชื่อกลุ่ม “พลังปลิง” ที่ผุดขึ้นมาในความคิดว่า ปลิงเป็นสัตว์ตัวเล็กที่สามารถดูดเลือดมนุษย์ได้ เปรียบได้กับแกนนำโครงการซึ่งเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ ที่จะเข้ามาช่วยดูดหรือกำจัดสิ่งไม่ดีออกไปจากชุมชน

นอกจากเรื่องขยะแล้ว ปัญหาเกมออนไลน์ ยาเสพติด และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสองศาสนา (พุทธและอิสลาม) เป็นอีก 3 ปัญหาที่น้อง ๆ กลุ่มพลังปลิงต้องการแก้ไข แต่พวกเขาต้องตัดสินใจเลือกประเด็นที่อยากทำมากที่สุดเพียงประเด็นเดียว

“รุ่นพี่กลุ่มพลังปลวกบอกว่าทำโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดมันอันตราย แล้วพวกเราก็ยังเด็กอยู่ ขนาดพวกพี่ๆ คิดอยากทำยังไม่กล้าทำเลย” กนกวรรณ พูลเพิ่ม - เตือน แกนนำอีกคนหนึ่งเอ่ยขึ้น

แพงเล่าว่า พวกเราเห็นด้วยกับคำแนะนำของรุ่นพี่ ดังนั้น ขยะ เกมออนไลน์ และการสานสัมพันธ์ระหว่างสองศาสนาจึงเป็นตัวเลือกที่เหลืออยู่ แต่เพราะช่วงแรก ๆ ของการทำโครงการเป็นช่วงสอบและใกล้ปิดเทอมแล้ว พวกเรามีเวลาเตรียมตัวกันน้อยมาก เลยตกลงกันว่าจะทำเรื่องขยะอย่างเดียว อาจเป็นเพราะตอนนั้นพวกเขายังคิดไม่ออกด้วยว่าถ้าทำเกี่ยวกับเกมออนไลน์และความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาควรจะเริ่มจากตรงไหนอย่างไร ประกอบกับเธอมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมาตั้งแต่สมัยเรียนชั้นประถมศึกษา เนื่องจากโรงเรียนประถมที่เธอเคยเรียนมีโครงการธนาคารขยะและจัดอบรมการแยกขยะให้กับนักเรียน ซึ่งโรงเรียนมีนโยบายให้นักเรียนนำขยะจากที่บ้านมาขายที่โรงเรียนทุกวันศุกร์ แพงจึงนำความรู้ที่เคยได้รับมาถ่ายทอดให้เพื่อนๆ กลุ่มพลังปลิง เพื่อวางแผนการทำงานต่อไป

“ปลิงเป็นสัตว์ตัวเล็กที่สามารถดูดเลือดมนุษย์ได้ เปรียบได้กับแกนนำโครงการซึ่งเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ ที่จะเข้ามาช่วยดูดหรือกำจัดสิ่งไม่ดีออกไปจากชุมชน”

รู้ตัว...รู้คน

และแล้วโครงการเด็กดีเพื่อชุมชนโดยกลุ่มพลังปลิงจึงเกิดขึ้น...โดยมี
क्रमงคเป็นทีปรึกษาโครงการ กลุ่มเยาวชนเน้น “กิจกรรมอาสา” จัดการ
ปัญหาขยะในชุมชน เพราะเห็นว่าในชุมชนโดยเฉพาะบริเวณตลาดล้นเต็ม
ไปด้วยขยะ แทนที่จะทำโครงการในโรงเรียน เนื่องจากมีนักเรียนหลายกลุ่ม
ทำโครงการจัดการขยะในโรงเรียนเทาอยู่แล้ว แต่โครงการเด็กดีเพื่อชุมชน
ต้องการ “ดึงเพื่อนนักเรียน” เข้ามามี “ส่วนร่วม” ทำประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น
ตำบลเทพาของตนเอง

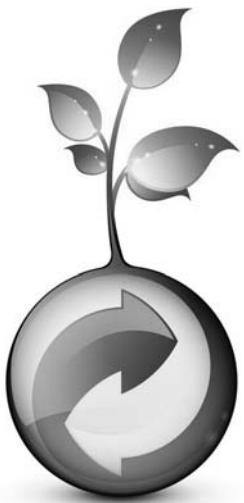
น้อง ๆ กลุ่มพลังปลิงรู้ว่า การสั่งสมความรู้จากสิ่งรอบตัวและประสบการณ์
ที่ผ่านมาในชีวิต จะช่วยหนุนเสริมการทำงานของพวกเขาให้เดินหน้าต่อไปได้
พวกเขาจึงวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการเปิดรับอาสาสมัคร
เข้าร่วมโครงการ ทำสื่อรณรงค์เรื่องขยะ และเดินรณรงค์ให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะ
พ่อค้าแม่ค้าให้ช่วยกันคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในตลาดลง

“เคยเห็นผู้ใหญ่เดินรณรงค์ทำกิจกรรมในนกิจกรรมนี้ เลยคิดว่าเราน่าจะ
ลองใช้วิธีนี้ดูบ้าง” เดือนกล่าว แต่ระหว่างเดินรณรงค์พวกเราก็จะเก็บแยกขยะ
จำพวกขวดน้ำพลาสติก ถูพลาสติก กระดาษ โฟม ขยะทั่วไป และขยะอันตราย
ตลอดสองข้างทางไปด้วยพร้อมกัน เมื่อเดินเสร็จก็นำขยะแต่ละประเภทมาชั่งขาย

“เรารู้สึกได้ถึง
ความเสียสละ
ของครู เลยมิ
กำลังใจทำต่อไป
เพราะสิ่งที่เราทำ
ไม่ใช่แค่เพื่อตัวเอง
แต่เพื่อโรงเรียน
และเพื่อชุมชน
ของเรา”

แพงบอกว่า พวกเราได้ไต่เต้าการคัดแยกขยะจากการใช้ตะแกรงแยกขวดน้ำพลาสติกในโรงเรียน ระหว่างทางแทนที่จะเก็บแค่ขวดพลาสติกอย่างเดียว ก็แยกขยะประเภทอื่นด้วย เพราะนอกจากขวดพลาสติกแล้ว ขยะบางประเภทสามารถนำไปขายเพื่อนำไปรีไซเคิลต่อไปได้เหมือนกัน

ที่สำคัญแพงมองว่าการแยกประเภทขยะระหว่างเดินรณรงค์แต่ละครั้ง แล้วนำมาชั่ง จะเป็น “ตัวชี้วัด” ที่ง่ายต่อการประเมินผลโครงการในภายหลัง

“เราจะได้อะไรบ้างเดินรณรงค์แต่ละครั้ง เราเก็บขยะแต่ละประเภทตลอดสองข้างทางได้ปริมาณเท่าไร แล้วขยะแต่ละประเภทลดน้อยลงหรือไม่” เดือนกล่าว

แม้คิดใช้แผนการเดินรณรงค์ แต่น้อง ๆ กลุ่มพลังปลิงเข้าใจดีว่าแค่การเดินรณรงค์คงไม่สามารถหวังผลให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดในระยะยาวได้ แต่คิดว่านี่คืออีกหนึ่งช่องทางที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและคนในชุมชนหันมาสนใจโครงการนี้ขึ้นมาบ้างเท่านั้น

และเมื่อกำหนดวันเดินรณรงค์ครั้งแรกได้ พวกเขาตกลงกันว่าจะเข้าไปขอความร่วมมือจากเทศบาลตำบลเทพา โดยแพงให้เหตุผลว่า เวลาเดินรณรงค์ต้องเดินบนถนนที่มีรถวิ่งไปมาตลอดเวลา รู้สึกเป็นกังวลเรื่องความปลอดภัย เลยมานำปรึกษากับเพื่อน ๆ ว่าพวกเราควรจะต้องแจ้งใครหรือเปล่าก่อนจะออกไปเดินรณรงค์บนถนน จึงเข้ามาปรึกษาคูรมงคลว่าจะไปที่เทศบาล ครูก็บอกได้ว่า ครูจะเตรียมเอกสารให้แล้วจะพาไป

“ครูแคไปถ่ายรูปให้นะ เข้าไปคุยเองนะ” แพรวเอ่ยถึงคำพูดของคูรมงคลด้วยรอยยิ้ม แล้วกล่าวต่อว่า

“ครูเหมือนพ่อคะ คอยให้คำปรึกษา ปลอดภัย ทำให้เราฮึดสู้”

“พวกเราเคยรู้สึกท้อและเสียใจมาก เวลาได้ยินเพื่อนและครูบางคนถูกสิ่งที่เราทำอยู่ เคยคิดว่าจะไม่ทำโครงการต่อแล้ว แต่คูรมงคลเข้าใจพวกเรา คอยให้กำลังใจเวลาเราท้อ ถึงแม้ครูจะเป็นโรคเก๊าท์ แต่ครูก็ยังขับรถพาเราไปโน่นไปนี่ เรารู้สึกได้ถึงความเสียสละของครู เลยมิกำลังใจทำต่อไป เพราะสิ่งที่เราทำไม่ใช่แค่เพื่อตัวเอง แต่เพื่อโรงเรียนและเพื่อชุมชนของเรา” แพงกล่าวด้วยความตื่นตันใจ

แยกขยะ ทำไม?

**ช่วยรักษา
สิ่งแวดล้อม**
ลดมลพิษต่อโลก
ช่วยลดการเกิด
ภัยธรรมชาติที่
รุนแรงลดลง

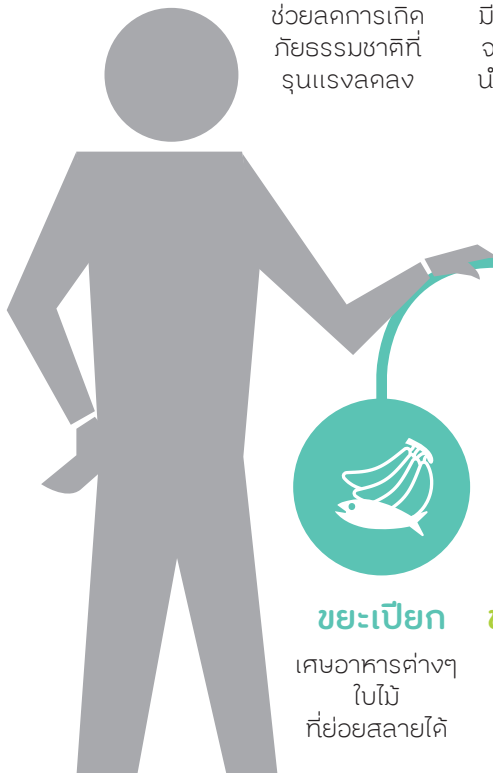
**ช่วยลด
ปริมาณขยะ**
เมื่อนำวัสดุส่วนที่ยัง
มีประโยชน์ไปใช้ต่อ
จะเหลือขยะที่ต้อง
นำไปกำจัดน้อยลง

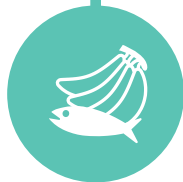
ประหยัดงบประมาณ
ที่ใช้ในการกำจัดขยะ
กทม. ใช้งบประมาณถึง
2,000 ล้านบาทต่อปี
และเงินเดือนเจ้าหน้าที่
อีกมหาศาล

**เพิ่มรายได้
เล็กๆ น้อยๆ**
สามารถนำวัสดุ
ประเภท แก้ว กระดาษ
โลหะ พลาสติก
ไปขายต่อได้ ช่วยเพิ่ม
รายได้เข้ากระเป๋าด้วย

แยกขยะอย่างไร?

ขยะเปียก
เศษอาหารต่างๆ
ใบไม้
ที่ย่อยสลายได้

ขยะย่อยสลายไม่ได้
ไม่มีพิษแต่เป็นอาหาร
เช่น โฟม กระดาษฟอยล์
ถุงพลาสติก
ซองบะหมี่ทิ้งสำเร็จรูป

ขยะรีไซเคิล
ขยะยังไม่ได้ใช้
เช่น กระดาษ แก้ว
พลาสติก โลหะ

ขยะมีพิษ
เช่น ขวดยา ยาน้ำแมลง
หลอดไฟฟลูออโรเรสเซนต์
ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์

ผัดแพน...ก็ปรับแพนใหม่

ภายหลังการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่เทศบาล ผลปรากฏว่า กลุ่มเยาวชนพลังปลิงไม่พอใจผลงานครั้งแรกของตัวเองเท่าไรนัก

“พวกเราวางแผนเดินรณรงค์ไว้อีกวันหนึ่ง แต่ทางเทศบาลก็กำลังจะเดินรณรงค์เรื่องวินัยจราจรพอดีในวันที่ 23 มีนาคมที่ผ่านมา เลยอยากให้เราเข้ามาเดินรณรงค์พร้อมกับเทศบาลเลย แต่เราก็คิดว่าถ้าเราไปเดินรณรงค์กับเทศบาลฯ ชาวบ้านอาจจะไม่ได้รับข้อมูลเรื่องขยะที่เราต้องการสื่อสารจริงๆ เพราะเทศบาลจะรณรงค์เรื่องวินัยจราจร” แพงกล่าว

แต่ในเมื่อตกลงกับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว กลุ่มพลังปลิงก็เดินหน้าวางแผนจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ทันที...เริ่มต้นจากการเตรียมสื่อรณรงค์ โดยมีครูศิลปะในโรงเรียนช่วยเตรียมอุปกรณ์ เช่น ผ้าขาวและสีให้ ซึ่งตามแผนที่วางไว้พวกเขาจะทำป้ายผ้ารณรงค์ 4 ผืนต่อกรรณรงค์ 1 ครั้ง หลังเดินรณรงค์เสร็จจะผูกผ้าทิ้งไว้ตรงรั้วบริเวณตลาดที่เยาวชนไปเก็บขยะเพื่อเชิญชวนให้คนในชุมชนช่วยกันเก็บคัดแยกขยะ

แต่ปัญหาก็ก่เกิดขึ้นจนได้...

ระหว่างทำป้ายผ้า พวกเขา “ลู่คิด” ขึ้นมาได้ว่า “แล้วใครจะมาเดินรณรงค์กับเรา” เพราะช่วงนั้นปิดเทอมพอดี กลุ่มพลังปลิงยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะไม่ได้เปิดรับอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมไว้ตั้งแต่เปิดเทอม เนื่องจากก่อนหน้านี้มีวุ่นวายอยู่กับการสอบ

“ครูมงคลแนะนำว่าถ้าชวนคนอื่นไม่ได้ ก็ให้พวกเราลองชวนเพื่อนในห้องดู พวกเราแก้ปัญหาด้วยการส่งข้อความไปใน Facebook ของเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกันชักชวนกันให้มาเดินรณรงค์ร่วมกับเรา” แพงกล่าว

และแล้ววันจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ก็มาถึง...

น้อง ๆ กลุ่มพลังปลิงนัดเดินขบวนออกจากโรงเรียนตอน 9 โมงเช้า โดยจะเดินไปสมทบกับขบวนของเทศบาลซึ่งอยู่ห่างออกไปไม่ถึง 1 กิโลเมตร

“ครูมงคลแนะนำว่าถ้าชวนคนอื่นไม่ได้ ก็ให้พวกเราลองชวนเพื่อนในห้องดู พวกเราแก้ปัญหาด้วยการส่งข้อความไปใน Facebook ของเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน ให้มาเดินรณรงค์ร่วมกับเรา”

“ภาพที่เราเห็นเป็นภาพที่ทำให้แกนนำทุกคนประทับใจ เพื่อนในห้องมาช่วยกันเก็บขยะเกือบ 30 คน ถึงแม้จะไม่ทั้งหมด แต่ส่วนใหญ่ก็มา เพราะเขาเห็นว่าเป็นกิจกรรมของห้องเรียนเลยมาช่วยกัน”

“ภาพที่เราเห็นเป็นภาพที่ทำให้แกนนำทุกคนประทับใจ เพื่อนในห้องมาช่วยกันเก็บขยะเกือบ 30 คน ถึงแม้จะไม่ทั้งหมด แต่ส่วนใหญ่ก็มา เพราะเขาเห็นว่าเป็นกิจกรรมของห้องเรียนเลยมาช่วยกัน”

เดือนบอกเล่าภาพวันนั้นให้ฟัง แพงเล่าต่อว่า วันนั้นจำได้ว่ากลุ่มนักเรียนเดินร่วมกับเทศบาลไปได้ระยะหนึ่ง แล้วจึงแยกสายไปทางตลาดในชุมชนที่มีพ่อค้าแม่ค้าเจ้าประจำขายอยู่ทุกวัน ส่วนคณะของเทศบาลเดินไปทางตลาดนัดวันอาทิตย์

สาเหตุที่เราแยกมาทางนี้เพราะคิดว่า “พื้นที่เป้าหมาย” ของเราคือกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าในตลาด ถ้าเราเดินไปที่ตลาดนัดตามกลุ่มของเทศบาล งานที่เราตั้งเป้าไว้ก็คงไม่ประสบผลสำเร็จ และขณะที่เดินรณรงค์อยู่นั้นเธอเห็นภาพพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเอາขยะมาแยกทิ้งกับเรา เหมือนเขาเอ็นดูเรา ทำให้เรารู้สึกว่าเราคิดถูกแล้วที่ไม่หลงไปกับคำชักชวนของเทศบาล ไม่เช่นนั้นกิจกรรมครั้งนี้คงไม่บรรลุวัตถุประสงค์

แบบทดสอบ...เพื่อประเมินตนเอง

เมื่อกิจกรรมการเดินรณรงค์ครั้งแรกสิ้นสุดลง กลุ่มพลังปลิงกลับมาประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อ “ถอดบทเรียน” การทำกิจกรรมทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ยังไม่พอใจการทำงานครั้งนี้เท่าไร”

**“นำแปลกที่
การเดินทางครั้ง
ครั้งที่ 2 ซึ่งมี
อาสาสมัครมา
ร่วมเดินน้อยกว่า
ครั้งแรกถึง 2 เท่า
กลับมีบรรยากาศ
ที่สนุกสนานและ
ได้ผลน่าพอใจ
กว่าครั้งแรก”**

โดยแพงบอกว่า คิดว่ากิจกรรมครั้งนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้ เพราะเราไปร่วมชบวนกับผู้ใหญ่เลยไม่ค่อยมีบทบาทเท่าที่ควร พอตีक्रमงคล “โยนโจทย์” ให้อีกว่า เดินรณรงค์ครั้งที่หนึ่งแล้ว พวกเราอยากทำอะไรต่อ จะเดินอีกหรือเปล่า พวกเราก็นั่งคิดแล้วตกลงกันว่า จะเดินอีกครั้ง แต่ครั้งนี้ขอทำเองทั้งหมด

เมื่อตั้งเป้าหมายชัด กลุ่มพลังปลิงก็เดินหน้าเตรียมการเดินทางรณรงค์ครั้งที่ 2 อย่างมั่นใจ โดยทั้งหมดแบ่งบทบาทหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน แพรวกับเดือนทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนมาร่วมเดินรณรงค์อีกครึ่ง ส่วนแพงบยังคงรับหน้าที่เป็นตัวตั้งตัวตีในการทำป้ายรณรงค์ และทำแผนใบปลิวประชาสัมพันธ์โครงการเสริมขึ้นมาด้วย

“คิดว่าจะเอาใบปลิวไปแจกที่ตลาด พ่อค้าแม่ค้าจะได้เข้าใจว่าเป็นโครงการของนักเรียนโรงเรียนเทพา มาช่วยเก็บขยะในตลาด ก็เลยคิดคำพูดที่โดนใจแล้ว เอาไปให้क्रमงคลช่วยดูให้ ครวมงคลก็เอาไปให้ครูภาษาไทยช่วยขีดเกลาข้อความให้พวกเราอีกที” แพงอธิบาย

การรณรงค์ครั้งที่ 2 ห่างจากครั้งแรกเพียงไม่นานและยังอยู่ในช่วงปิดเทอม Facebook จึงยังเป็นช่องทางสื่อสารในการระดมพลของกลุ่มพลังปลิงเหมือนเดิม **แต่คราวนี้ผิดคาด!!!**

แพงเล่าต่อว่า พวกเราสั่งอาหารกล่องไว้เลี้ยงเพื่อนๆ ถึง 30 กล่อง แต่มีเพื่อนๆ รวมทั้งแกนนำแค่ 11 คนเท่านั้น เพื่อนบางคนบอกว่าจะมา แต่สุดท้ายมาไม่ได้ เพราะมีเพื่อนคนหนึ่งในห้องประสบอุบัติเหตุ หลายคนจึงนัดไปเยี่ยมเพื่อนคนนั้นที่โรงพยาบาล ชาวที่สั่งไว้ต้องไปยกเลิกเหลือ 15 กล่อง แม่ค้าก็ไม่ค่อยพอใจ แต่เราไม่อยากให้เสียของ เพราะไม่มีคนกิน

“รอบนี้क्रमงคลมาไม่ได้ เพราะक्रमมินัดไปหาหมอ เลยให้ครูชัยณรงค์มาแทน ครูชัยณรงค์ให้กำลังใจว่ามาเท่านี้ก็ทำแค่นี้ แล้วครูก็หารถ หาโทรโข่งมาให้ วันนั้นครูเป็นคนขับรถแล้วช่วยพวกเราประกาศแนะนำโครงการ” เดือนกล่าว

แต่บรรยากาศก็ผิดคาดเช่นกัน...นำแปลกที่การเดินทางรณรงค์ครั้งที่ 2 ซึ่งมีอาสาสมัครมาร่วมเดินน้อยกว่าครั้งแรกถึง 2 เท่า กลับมีบรรยากาศที่สนุกสนาน และได้ผลน่าพอใจกว่าครั้งแรก

แพรวเล่าว่า พวกเราแบ่งหน้าที่กันเหมือนเดิม มีคนถือป้ายผ้า อีกคนถือถุงดำเก็บขยะ แล้วก็หาคนเดินแจกใบปลิว ซึ่งอาจเป็นเพราะคนน้อยลงก็ได้ ทำให้พวกเราทำงานง่ายขึ้น หรืออาจเป็นเพราะเพื่อนส่วนใหญ่ที่มาครั้งที่ 2 เป็นผู้ชายจึงไม่ค่อยรังเกียจขยะ เห็นขยะแล้วเขาจะเก็บทันที ครั้งแรกมีผู้หญิงเยอะ บางทีเขาก็เดินผ่านขยะไปเฉยๆ ไม่ยอมเก็บ เพราะคิดว่าสกปรก

เมื่อนำขยะที่เก็บได้ทั้งหมดมาชั่ง พบว่าปริมาณถุงพลาสติกกลดน้อยลงก็จริง แต่กลุ่มพลังปลิงประเมินว่าสถิติดังกล่าวยังไม่สามารถวัดผลในเชิงคุณภาพได้ เพราะเพิ่งเดินรณรงค์เก็บขยะไปได้เพียง 2 ครั้งเท่านั้น และครั้งแรกกับครั้งที่สองอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก

อย่างไรก็ดีแพงบอกว่า ทุกครั้งที่เธอขี่มอเตอร์ไซด์ผ่านตลาด เธอจะคอยสังเกตปริมาณขยะและพฤติกรรมของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเสมอ ก็เห็นว่าขยะน้อยลง ตลาดดูสะอาดขึ้น เพราะพ่อค้าแม่ค้าเอาขยะไปที่ตรงจุดทิ้งขยะ ไม่ตั้งถุงขยะไว้สะเปะสะปะเหมือนเมื่อก่อน

จิตอาสา...พาไป

เห็นอย่างนี้เชื่อว่าการทำงานโครงการเด็กดีเพื่อชุมชนของกลุ่มพลังปลิงจะราบรื่น...

พวกเขายอมรับว่า ช่วงแรกๆ ที่เริ่มทำโครงการเคยมีปัญหาขัดแย้งกันในทีมงานเหลือเกินนำเพียงแค่ 4 คน หลังจากนั้นทีมงานที่เหลือจึง “เรียนรู้อัน” ที่จะ “เปิดใจ” ทำงานร่วมกัน เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

หลังเปิดเทอมกลุ่มพลังปลิงจึงมี อริสา สุกหอม - อิง อาสาเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของโครงการ อิงเรียนห้องเดียวกับพวกเรา เราเห็นว่าเธอมีความรับผิดชอบและเข้ากับพวกเราได้เลยชวนมาทำโครงการด้วยกัน แพรวบอกว่า โครงการนี้เกิดขึ้นได้เพราะพวกเราช่วยกันเกิดจากการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน การทำงานทำให้เราเข้าใจจิตใจของเพื่อนมากขึ้น ตัวเราเองก็ปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ดีและสนิทกับเพื่อนในห้องมากขึ้นด้วยความสามัคคีภายในกลุ่มทำให้พวกเราผ่านอุปสรรคต่างๆ มาได้

“ช่วงแรกๆ ที่เริ่มทำโครงการ เคยมีปัญหาขัดแย้งกัน จนเหลือแกนนำเพียง 4 คน หลังจากนั้นทีมงานที่เหลือจึง “เรียนรู้” ที่จะ “เปิดใจ” ทำงานร่วมกัน เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้”

และเมื่อเร็ว ๆ นี้อิงและแกนนำ 4 คนที่เหลือมีโอกาสเดินทางไปทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนพลเมืองสงขลา กลุ่มอื่น ๆ ที่ชุมชนคลองแดน ตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เป็นชุมชนวิถีพุทธตัวอย่าง ที่มีจุดเด่นเรื่องการเมือง “สำนึกความเป็นพลเมือง”

อิงสะท้อนความรู้สึกหลังเข้ามาคลุกคลีกับงานพัฒนาชุมชนด้วยตัวเองว่า ขนาดเพิ่งเข้ามาทำโครงการยังรู้สึกว่าตัวเองมีจิตอาสามากขึ้น เมื่อก่อนเห็นขยะไม่กล้าเก็บ รู้สึกว่าสกปรก แต่ตอนนี้เห็นขยะแล้วต้องเก็บไปทิ้งทันที เพราะทนไม่ได้

ถึงแม้โครงการเด็กดีเพื่อชุมชนที่ทำกับสงขลาฟอรั่มจะสิ้นสุดลง แต่พวกเขาตั้งใจสานต่อโดยนำกิจกรรมนี้เข้าไปบรรจุไว้ในโครงการต้นกล้าความดีของโรงเรียนเพื่อสานต่อสิ่งดี ๆ ที่พวกเขาเคยทำได้

“หลังกลับจากคลองแดน อยากนำตัวอย่างถึงขยะที่เห็นในชุมชนคลองแดน มาทำไว้ใช้ในโรงเรียน เพราะเห็นว่าที่โรงเรียนไม่ค่อยมีถังขยะ ด้วยเกรงว่าถังขยะจะเป็นขยะเสียเอง ทำให้ถังขยะในโรงเรียนมีน้อย... ประกอบกับนิสัยของคนที่นี่แล้วก็ทิ้ง กินตรงไหนทิ้งตรงนั้น ชี้แจงไม่ชอบเดินไปทิ้งในถังขยะ เลยคิดอยากทำถังขยะสร้างสรรค์ให้ดูสวยงามน่าทิ้งแล้วนำไปวางไว้ใกล้ ๆ เพื่อให้คนทิ้งได้ง่ายขึ้น” แพงกล่าว

“ครู” ที่มากกว่า “ครู”

ครูมงคลในฐานะที่ปรึกษาโครงการเล่าว่า ตอนแรกที่เด็กคิดทำโครงการนี้ ถ้าเป็นครูขอไม่ทำดีกว่า เพราะมันเป็นปัญหาที่ใหญ่เกินไป แต่ในเมื่อเด็ก ๆ เขาคิดจะทำสิ่งดี ๆ เราในฐานะครูก็ต้อง “หนุนเสริม” เพราะเป็น “พลัง” ของเด็กที่เกิดจากความตั้งใจ แต่ครูจะบอกเขาตั้งแต่แรกแล้วว่า “ถ้าครูอยากทำก็เอาเลย ถ้าจะทำก็ทำ แต่ครูขอเฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ คอยให้คำปรึกษา ครูจะบอกเด็ก ๆ เสมอว่าเขาจะต้องดำเนินการเอง ฝึกการเป็นผู้นำ ครูมีหน้าที่ขับรถพาไปอย่างเดียว ไปถ่ายรูปลikeอย่างเดียว แต่ครูพูดอะไรไม่เป็นหรอกนะ ปลอ่ยให้เขาทำ ซึ่งเขาก็ทำได้เอง”

“ถ้าทุกคนช่วยกันพัฒนาชุมชนตามความสามารถของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรอพึ่งพาเงินจากรัฐบาล ขอแค่ทำด้วยความเสียสละเท่านั้น เพียงแค่นี้ชุมชนก็จะพัฒนาขึ้นได้”

หากถามว่าครูเหนื่อยไหมกับงานนี้ ครูตอบเลยว่ามันเป็น “หน้าที่” เป็นงานที่ต้องทำ เราเป็นครูที่ต้องอยู่กับเด็กนักเรียน ถ้าเราไม่ทำในสิ่งที่นักเรียนอยากทำ เราก็ไม่รู้จะเป็นครูไปทำไม แม้บางครั้งจะต้องเสียเงินค่าน้ำมันรถเองก็ตาม ครูไม่เคยใช้เงินของโครงการเลย เพราะคิดว่าเป็นเงินของเด็ก แล้วค่าน้ำมันก็ไม่ได้มากมายเท่าไร อะไรที่นักเรียนมีความสุขแล้วครูสามารถทำให้ได้ บอกเลยครูทำให้ทุกอย่าง แม้ว่าครูมงคลไม่ได้สอนเด็กพวกนี้ก็ตาม

“ความจริงกิจกรรมที่เด็กทำนี้ มันมากกว่าวิชาที่สอนอยู่ในห้องเรียนมากมายนัก เพราะมันมี “พลังบวก” ในเรื่องของแนวความคิดที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเยอะมาก ผมงกับเด็ก ๆ เข้าใจตรงกันว่าเขาต้องคิดเอง ทำเอง พวกเขารู้ว่าเขาต้องทำอะไร ถ้าหากเขาไม่ทำ งานก็ไม่เดิน”

มากกว่าขยะ...คือการเรียนรู้

เห็นได้ชัดแจ้งว่าการเข้ามาทำโครงการที่ต้องใช้จิตอาสาและต้องใช้ความรับผิดชอบสูง ทำให้องค์กรกลุ่มนี้เติบโตขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น

แพรวบอกว่า เธอรู้สึกดีใจมากที่ได้เป็นส่วนเล็กๆ ช่วยพัฒนาชุมชนสังคม ถึงแม้โครงการนี้จะไปไม่ถึงเป้าหมายตามที่วางไว้ แต่รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำความดี

เดือนอกกล่าวถึงความรู้สึกของเธอว่า อยากสานต่อโครงการนี้เพราะตอนนี้ถึงช่วงสุดท้ายของการดำเนินงานแล้ว แต่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เราอยากเห็นชุมชนสะอาด ถ้าทุกคนช่วยกันพัฒนาชุมชนตามความสามารถของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรอพึ่งพาเงินจากรัฐบาล ขอแค่ทำด้วยความเสียสละเท่านั้น เพียงแค่นี้ชุมชนก็จะพัฒนาขึ้นได้

ส่วนแพงยอมรับว่า เธอเคยกังวลว่าการเข้ามาทำกิจกรรมตรงนี้จะเสียเวลาและกระทบต่อการเรียน แต่ก็มีส่วนร่วมอย่างจากรุ่นพี่พลังบวกที่สามารถแบ่งเวลาทำงานคณะกรรมการนักเรียน ทำโครงการขยะและแบ่งเวลาเรียนจนมีผลการเรียนที่ดีได้

“พลังแห่งจิตอาสาของเยาวชนกลุ่มนี้ เป็น “พลัง” ที่หาซื้อที่ไหนไม่ได้ หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้ทำความเข้าใจ และบ่มเพาะ จนสามารถนำ “พลัง” ที่มีอยู่นั้นมาสร้างสรรค์สิ่งที่มี “คุณค่า” ต่อสังคม”

“ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะมีโครงการดีและๆ มีเงินทุนสนับสนุนมาให้เด็กบ้านนอกอย่างเราทำ รู้สึกดีใจที่ได้เข้ามาทำโครงการนี้” แพงกล่าวต่อว่า “ไม่คิดว่าตัวเองจะผ่านอุปสรรคต่างๆ มาได้ “เป็นเพราะครูให้กำลังใจมาตลอด จากเดิมที่ไม่กล้าแสดงออก ตอนนี้กล้าพูดมากขึ้น ครูบอกว่าเราทำได้ดี ไม่ต้องเขินอาย ทำแล้วทำให้เต็มที่ ตอนนี้รู้สึกภูมิใจที่เด็กตัวเล็กๆ อย่างเราสามารถทำสิ่งที่ประโยชน์ได้”

ด้วยความทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ ผลตอบแทนที่แพงได้รับจึงมีคุณค่ามากสำหรับเธอ

“ตอนนี้มีกิจกรรมอะไรทั้งในและนอกห้องเรียน ทำหมดทุกอย่าง อยากทำให้คนที่ดูถูกเราเห็นว่าเราทำได้ คนละแวกบ้านที่คิดว่าเรามาโรงเรียนทุกวันช่วงปิดเทอมเพราะมาหาเพื่อนชาย พอเห็นว่าเรามาทำโครงการจริง ๆ เขายังอยากให้ลูกมาทำกิจกรรมร่วมกับเราด้วย”

ล่าสุดแพงยังได้รับรางวัลชนะเลิศแข่งขันเรียงความเรื่องพิษภัยของบุหรี่ ที่มีต่อสุขภาพซึ่งทำให้เธอดีใจเป็นอย่างมาก ครูบอกว่านี่แหละผลของการทำความดี แพงกล่าว

และนี่คือ “บทเรียน” ของกลุ่มพลังปลิงที่กำลังต่อสู้อยู่กับสถานการณ์ที่สังคมกำลังละเลยเรื่องจิตอาสา ในเวลาที่คนนิยมใช้เงินหาซื้อความสุขนึกถึงความสะดวกสบายของตนเอง มากกว่านึกถึงประโยชน์ของส่วนรวม แต่ “พลังแห่งจิตอาสา” ของเยาวชนกลุ่มนี้กลับเป็น “พลัง” ที่หาซื้อที่ไหนไม่ได้ หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และบ่มเพาะ จนสามารถนำ “พลัง” ที่มีอยู่นั้นมาสร้างสรรค์สิ่งที่มี “คุณค่า” ต่อสังคม

“รู้รักษาถิ่นเกิดของเรา ถึงแม้เราจะเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของสังคม แต่ถ้าเราทำสิ่งที่เราคิดให้เกิดประโยชน์ ก็ะกลายเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้” แพงกล่าวทิ้งท้าย

โรงเรียนเทพา โครงการเด็กดีเพื่อชุมชน กลุ่มพลังปลิง

สมาชิกประกอบด้วย :

เด็กหญิงกนกวรรณ พูลเพิ่ม

เด็กหญิงสุนันทา สังข์แก้ว

เด็กหญิงนภารัตน์ นวลมณี

เด็กหญิงอริสา สุขหอม

เด็กหญิงมยุรี ศรีเทพ

ที่ปรึกษาโครงการ :

ครูมงคล ทองเป็นไชย